

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 2. Quandonam lex Evangelica cœperit obligare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83614)

Exclusa est. Per quam legem? Factorum? Non; sed per legem fidei. Hic Apostolus legem Evangelicam vocat legem fidei, & eam opponit legi Mosaicæ, quam appellat legem factorum. Ergo secundum Apostolum, lex Evangelica obligat tantum ad credendum, juxta illud Matth. c. ult. Qui crediderit & baptizatus fuerit, salvus erit.

R. Ibi Apostolus per legem fidei, ipsam fidem intelligit, & per legem factorum, opera per legem Mosaicam præscripta, seu legales cæremonias; nec aliud docet, quam hominem non per cæremoniarum illarum observationem, sed per fidem Christi justificationis gratiam consequi; supple, si modo non desint alia conditiones ad id requisite. Hanc esse mentem Apostoli patet ex verbis subsequen- tibus: Arbitramur enim, inquit, justificari hominem per fidem, sine operibus legis. In verbis autem Christi Matth. c. ult. subintelligitur, si modo non desint alia conditiones, quæ ad salutem requiruntur, ut patet ex contextu: nam ibidem legitur: Euntes docete omnes gentes... docentes eos servare omnia, quaecumque mandavi vobis.

Obj. 2. illud Joan. c. 1. Lex per Moysen data est, gratia & veritas per Jesum Christum facta est. Hic lex Evangelica vocatur gratia. At lex Evangelica in tantum vocatur gratia, seu lex gratiæ, in quantum vitam æternam promittit gratis, & sine conditione operum. Ergo, &c. R. Lex Evangelica vocatur gratia, seu lex gratiæ, quia ex propriis confert gratiam sanctificantem, & gratiæ actualis auxilia longè abundantiora, quam darentur in lege veteri ob merita Christi futura.

Obj. 3. illud Rom. c. 8. Lex Spiritus vite in Christo Jesu liberavit me à lege peccati & mortis. Et illud Jacobi c. 1. Qui perspexerit in legem perfectam libertatis, &c. In hoc utroque textu agitur de lege Evangelica. Ergo lex Evangelica est lex libertatis, & liberat nos ab omni operum onere. R. ad 1. Per legem spiritus vitæ, Apostolus intelligit gratiam Christi, quæ per Spiritum vivificantem in cordibus nostris diffunditur, & quæ à concupiscentiæ dominatu liberatur sic, quemadmodum ait Augustinus, ut licet eam sentiamus, non tamen ei consentiamus.

R. ad 2. Lex Evangelica vocatur à Jacobo lex libertatis, vel quia liberat nos à iugo legis Mosaicæ, vel quia liberat nos per gratiam quam ex propriis dat, à reatu & dominatu concupiscentiæ; non verò quod liberet nos ab omni præceptorum & operum onere, ut manifestum est ex ipso loco citato, ubi dicitur: Qui perspexerit in legem perfectam libertatis, & permanserit in ea, non auditor obli-viosus factus, sed factor operis, hic beatus in sæculo suo erit.

Obj. 4. illud Gal. c. 3. Si Spiritu ducimini, non estis sub lege. Et illud 2. Cor. c. 3. Ubi Spiritus Domini, ibi libertas. Sed qui credunt, spiritum ducuntur, & habent spiritum Domini. Ergo liberi sunt ab omni legis præcipientis vel prohibentis onere. R. ad 1. Sentus est: Qui Spiritus Sancti sequuntur instinctum, & ita ex affectu justitiæ legem servant, non sunt sub lege terrene, premente, viadicante, sicut sunt ii, qui legem transgrediuntur, aut non eam servant, nisi ex metu serviliter servili. R. ad 2. Apostolus loquitur de libertate affectus, qua libertate fruuntur, qui legem observant ex amore justitiæ, & qua carent, qui non servant legem, nisi ex timore pænæ, seu vindictæ.

Obj. 5. Lex nova Evangelium dicitur, quia vitam æternam promittit sub conditione solius fidei: cum lex Mosaicæ non promiserit illam, nisi sub conditione observationis mandatorum. R. Lex Evangelica vocatur Evangelium, hoc est, bonum nuncium, quia peccatorum remissio, adoptio filiorum, corporum resurrectio, & beatitudo æterna in ea promittuntur.

ARTICULUS II.

Quandonam lex Evangelica cæperit obligare.

RESPONSIO II.

Lex Evangelica non cæpit obligare per modum legis, nisi post sufficientem promulgationem.

Prob. Quia nulla lex, sive divina, sive humana, completam habet & integram vim obligandi per modum legis, nisi completum habeat & integrum esse legis, ut patet ex terminis. Atqui lex non habet completum & integrum esse legis sine sufficienti promulgatione: nam ut Disp. I. dictum est, promulgatio sufficiens est intrinsecum & essentielle legis complementum, legem perficiens in esse regulæ & mensuræ actuum humanorum, proportionatæ creaturæ intelligenti & libera. Ergo, &c.

Confirm. Quia sufficiens promulgatio est saltem conditio essentialiter requisita in omni lege, sive divina, sive humana, ad hoc ut subditi teneantur ad faciendum vel omittendum id quod præcipit vel prohibet. Ergo, &c. Prob. ant. Nam lex omnis est regula publica: est enim regula actuum communitati propter bonum commune præscripta ab eo qui communitatis curam habet. Atqui regula publica debet publicè proponi, ad hoc ut subditi teneantur illi se conformare: sicut regula privata debet saltem privatim applicari ad hoc ut privatus se conformare teneatur.

COROLLARIUM I.

Lex Evangelica non obligavit per modum legis ante diem Pentecostes.

Prob. Cum enim ante hunc diem non fuerit promulgata, ante hunc diem aut carnis intrinseco & essentiali complemento, sine quo tamen non potuit habere completum & intrinsecum esse legis, & sic non potuit habere completam & integram vim obligandi per modum legis; aut saltem carnis conditione essentialiter requisita ad hoc, ut vim quam habebat obligandi per modum legis, exerceat, & sic non obligavit, nec obligare potuit per modum legis.

Obj. 1. Ante illum diem multa fidei mysteria fuerunt sufficienter à Christo revelata cum obligatione credendi. Item ante illum diem Sacramenta fuerunt à Christo instituta, partim ante mortem, partim post resurrectionem. Item ante illum diem plurima præcepta moralia dedit Christus, ut patet ex Matth. c. 5. 6. & 7. & aliis locis.

R. Hæc omnia Christus fecit vel privatim, vel coram paucis: unde non habuerunt, nec habere poterunt completum & integrum esse legis, & ita nec habuerunt nec habere poterunt completam & integram vim obligandi communitatem; vel saltem defuit illis conditio ad obligandam communitatem essentialiter prærequisita, donec in die Pentecostes solemniter illorum promulgatio fieret in urbe Judæorum regia, præsentibus ex toto orbe Romano Judæis, qui ad festum paschale Hierosolymam confluerant.

Obj. 2. Ante mortem Christi Judæi jam tenebantur credere illum esse Messiam, juxta illud Christi Joan. c. 15. Si opera non fecissem in eis, quæ nemo alius fecit, peccatum non haberent. R. Ante mortem Christi, quod Christus esset Messias, ad fidem obligabat, non per modum legis positivæ, sed per modum doctrinæ à Deo revelatæ, & ad credendum Judæis per signa & prodigia ab ipso Christo facta, sufficienter proposuit. Hoc ipso enim quod hæc doctrina, ad salutem necessaria, Judæis erat proposita sufficienter ad credendum, ex ipsa rei natura, & consequenter jure naturali tenebantur credere.

Obj. 3. Christus ante mortem sacerdotibus præceptum celebrandi imposuit, ut patet ex Luc. c. 22. ubi Christus ait: Hoc facite in meam commemorationem. Atqui hoc præceptum statim obligavit. Ergo, &c. R. Præceptum hoc tunc temporis non habuit rationem veræ legis, sed solum præcepti personalis, nec tunc communitatem aliquam perfectam obligavit, sed tantum aliquas personas privatas, nempe Apostolos, qui-

quibus tunc privatim quidem, sed sufficienter ad obligandum à superiore intimatum est.

Obj. 4. Illud Joan. c. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei*; & illud ejusdem c. 6. *Nisi manducaveritis carnem Filii hominis, non habebitis vitam in vobis*; obligarunt per modum legis ante mortem Christi. *R. neg.* Nam nequidem tunc obligarunt. Itaque illud, *Nisi quis renatus fuerit*, &c. à Christo dictum est in ordine ad futuram promulgationem, & pro eo tempore, pro quo futura erat sufficiens promulgatio legis Evangelicæ; unde baptisimus non fuit ad salutem necessarius ante Christi passionem, ut docet S. Thomas p. 3. q. 66. a. 2. ad 3. Idem die de secundo textu: alioquin Eucharistia fuit necessaria, & de præcepto sumenda, antequam esset instituta; tunc enim Eucharistia fuit tantum promissa & prænnuntiata.

COROLLARIUM II.

Lex Evangelica non statim & eodem tempore toto terrarum orbe obligavit per modum legis.

Prob. Non enim obligavit, aut potuit obligare per modum legis toto orbe terrarum, nisi postquam pro toto terrarum orbe facta est sufficiens illius promulgatio. Atqui sufficiens illius promulgatio pro toto terrarum orbe nec facta est, nec fieri potuit simul & eodem tempore, quo Hierosolymis facta est. Ergo lex Evangelica prius per modum legis obligavit Hierosolymis, quam in aliis mundi partibus, in quibus postea successivè obligavit per modum legis, prout ad illas sufficiens ejus promulgatio propagata est.

Obj. Quando Hierosolymis in die Pentecostes facta est solemnis promulgatio legis Evangelicæ, aderant Judæi & profelyti ex omni natione quæ sub cælo est, ut Scriptura testatur. Ergo tunc facta est sufficiens legis Evangelicæ promulgatio pro toto terrarum orbe, & ita tunc lex Evangelica cæpit obligare per modum legis toto orbe terrarum.

R. neg. conseq. Nam 1. illud quod dicitur, Judæos & profelytos adfuisse ex omni natione quæ sub cælo est moraliter sumi debet, & intelligendum est, Judæos & profelytos adfuisse ex multis nationibus, iis scilicet, quæ postea enumerantur.

2. Successione temporis opus fuit ut Judæi & profelyti illi ad nationes suas redirent, atque ea quæ audierant & viderant, suis annuntiarent, & annuntiando evulgarent.

3. Non omnes qui viderunt & audierunt, crediderunt, atque ita non omnes, quod viderunt, & audierunt, ut verum annuntiarent. Qui verò crediderunt quod viderunt & audierunt, & ut verum annuntiarent, non omnes sufficienter credibile fecerunt. Lex autem Evangelica non prius obligavit, aut obligare potuit ad sui acceptionem, quam sufficienter credibilis fieret. Unde Christus Mat. ult. cum Apostolis præcipit, ut toto terrarum orbe Evangelium prædicent, simul dat eis prædicationem suam variis signis & potentis confirmandi potestatem.

Per Judæos igitur profelytos, qui Hierosolymis aderant in die Pentecostes, solemnem Evangelicæ legis promulgatio tunc temporis facta, non fuit per reliquas orbis partes sufficienter propagata, quantum scilicet necesse erat ut lex Evangelica ubique terrarum obligaret per modum legis, sed solunt per illos quasi strata via est Apostolis, brevi postea solemnem illam legis Evangelicæ promulgationem, Hierosolymis factam, per reliquas orbis partes sufficientissimè propagaturis prædicatione sua, signis innumeris confirmanda.

COROLLARIUM III.

Lex Evangelica prius obligavit Judæos, quam gentiles.

Prob. Lex Evangelica prius obligavit eos, quibus prius facta est illius sufficiens promulgatio & intimatio. At qui lex Evangelica, prius promulgata & intimata est Judæis, quam gentilibus. Ergo, &c.

Prob. min. Nam 1. Petrus Apostolus in die Pentecostes *Simonnet Theol. Tom. II.*

recostes primum promulgans legem Evangelicam, solos Judæos alloquitur, Act. cap. 2. *Vos estis, inquit, filii prophetarum, vobis est facta promissio, & filiis vestris.*

2. Intra aliquot annos, nempe usque ad conversionem Cornelii Centurionis, Apostoli solis Judæis & profelytis prædicabant, eosque solos ad baptismum admitterebant. Unde cum Petrus Cornelium baptizasset, & hanc fuisse Dei voluntatem probasset, mirati sunt fideles omnes, Judæi scilicet ad fidem conversi, & glorificaverunt Deum, dicentes: *Ergo & gentibus penitentiam dedit Deus ad vitam*; Act. 11.

3. denique Christus Apostolis suis præceperat, ut prius Judæis prædicarent, quam gentilibus, & huic præcepto paruerunt Apostoli. Patet ex Act. c. 13. ubi Paulus Judæos, qui Antiochiam Pisidiæ incolebant, sic alloquitur: *Vobis oportebat primum loqui verbum Dei: sed quoniam repellitis illud, & indignos vos judicatis vite æternæ, ecce convertimur ad gentes: sic enim præcepit nobis Dominus*. Ergo, &c.

Obj. Matth. c. ult. Christus dicit: *Euntes in mundum universum, predicate Evangelium omni creature*. *R.* Christus his verbis præcepit quidem Apostolis, ut prædicarent etiam gentilibus, & sustulit prohibitionem factam Matth. c. 10. his verbis: *In viam gentium ne abieritis*. At hoc non prohibet, quin potuerit simul eis præcipere, ut prius Judæis quam gentilibus prædicarent; & re ipsa præcepisse, Apostolosque huic præcepto obediisse, habemus ex verbis Pauli laudatis.

COROLLARIUM IV.

Lex Evangelica in universo terrarum orbe cæpit obligare per modum legis, ante mortem Apostolorum.

Prob. Quia ante mortem Apostolorum partim per Apostolos, partim per viros sanctos, ab eis in partem ministerii vocatos, lex Evangelica sufficienter promulgata est ad hoc ut universos homines per modum legis obligaret: ad hanc enim promulgationem satis fuit, ut intimaretur in multis & variis orbis terrarum partibus, unde ad alias orbis partes, quod non penetrarunt Apostoli, hujus intimationis fama humano modo pervenire posset, dareturque tempus sufficiens ad famam hanc ubique evulgandam quantum non fuerit re ipsa evulgata, propter hominum negligentiam, aut malitiam. Ante mortem autem Apostolorum partim per ipsos Apostolos, partim per viros pios ab eis missos, lex Evangelica intimata est in multis & variis orbis terrarum religionibus, unde ad reliquos humano modo hujus intimationis fama pervadere potuit, sufficiensque ad hunc effectum tempus effluxit.

Obj. Multi sunt etiam nunc ethnici, qui de Evangelio nihil omnino audierunt. Ergo multi sunt etiam nunc ethnici, quos lex Evangelica non obligat. *R. neg. conseq.* Nam legis Evangelicæ promulgatio ad eorum regiones humanitus etiam Apostolorum tempore pervadere potuit. Quod si non pervasit, hoc hominum negligentia vel malitia imputandum est, non Christo legis Evangelicæ auctori, qui legislatoris officio plenissimè satisfecit, per Apostolos suos Evangelium suum promulgando in tot & tam variis orbis partibus, ut inde ad reliquas hujus promulgationis fama constans absque miraculo perferri posset.

Ethnici igitur qui nihil unquam de Evangelio audierunt, etiam ab illo Apostolorum tempore, quo completa est sufficiens pro toto terrarum orbe promulgatio legis Evangelicæ, verè obligantur lege Evangelica; quamvis contra illam non peccent imputabiliter propter ignorantiam invincibilem & inculpabilem, qua laborant. Dico, contra illam: nam cum transgrediuntur præcepta moralia juris naturalis, lege Evangelica confirmata, peccant imputabiliter, quia tunc peccant non solum contra legem Evangelicam, sed etiam contra legem naturalem, qua tenentur, & quam quoad illa præcepta, aut omnino non ignorant, aut non nisi culpabiliter ignorant.

Merito igitur condemnabuntur propter mortales legis naturalis transgressiones,

ARTICULUS III.

Utrum lex Evangelica a Mosaica differat quoad modum promulgationis, & quoad vim justificandi.

RESPONSIO I.

Lex Evangelica a Mosaica differt quoad modum promulgationis, in quantum lex Mosaica scripto tradita fuit in tabulis lapideis: Evangelica vero non fuit per se primo scripta, sed viva voce exterius intimata, & interius per abundantem Spiritus Sancti gratiam altè insculpta cordibus hominum.

Prob. 1. ex Scriptura veteri. Nam Hier. c. 3. Deus de lege Evangelica loquens, sic ait: *Dabo legem meam in visceribus eorum, & in cordibus eorum scribam eam.* 2. Ex Scriptura nova. Nam 2. Cor. c. 3. sic fideles Corinthios alloquitur Apostolus: *Epistola estis Christi* (hoc est, legem Christi & doctrinam ejus continens,) *ministrata à nobis, & scripta non aramento, sed Spiritu Dei vivi, non in tabulis lapideis, sed in tabulis cordis carnalibus.* 3. S. Augustino lib. de Spiritu & litt. c. 17. ubi sic ait: *Ibi in tabulis lapideis dignus Dei operatus est, hic in cordibus humanis, Ibi lex extrinsecus posita est, qua iniusti terrentur; hic intrinsecus data est, qua justificarentur.* Idem docet S. Thomas hic q. 106. a. 2. ad 3. 4. Ratione. Quia lex Evangelica non nisi post aliquot annos ab ejus solempni promulgatione, Hierosolymis facta, scripto tradita fuit a canonicis authoribus, & quidem ex occasione tantum vel docendi fideles, ut pater ex epistolis B. Pauli & aliis canonicis; vel ad obsequendum precibus & devotioni fidelium, vitam Christi & ejus doctrinam scripto mandati cupientium, ex qua intentione Marcus & Matthæus Evangelium suum scripserunt; vel ad fabulosos scriptores refellendos, quem ob finem Evangelium suum & Acta Apostolorum scripsit Lucas; vel denique ad occurrendum hæreticorum erroribus, ut patet ex Joanne, qui, rogantibus Asiæ episcopis, Evangelium suum scripsit contra hæreticos Christi divinitatem impugnantes: cum è contra lex Mosaica scripto tradita sit ex professo, partim digito Dei, hoc est, ministerio Angelorum partim a Mose. Ergo, &c.

Obj. Utraque lex fuit scripta in cordibus hominum per Spiritus sancti gratiam: nam certè gratia Spiritus sancti non defuit Judæis, ut possent intelligere & observare legem Mosaicam, quæ præcipiebat multa supernaturalia; quæ proinde absque gratia exequi non poterant Judæi.

R. Lex Evangelica præ lege Mosaica rectè dicitur scripta fuisse in cordibus hominum per Spiritus sancti gratiam; quia viva voce solempniter promulgata est cum tanta gratiæ abundantia; ut vi hujus abundantiae integra & incorrupta sine scripto usque ad finem mundi conservari potuerit. Lex autem Mosaica data non est cum illa gratiarum abundantia. Unde quamvis non defuerint Judæis auxilia gratiæ, quibuscum legem Mosaicam intelligere & observare possent, juxta illud Deut. c. 30. *Mandatum quod ego præcipio tibi hodie, non supra te est, &c.* non potest tamen lex Mosaica dici simpliciter scripta in cordibus hominum.

RESPONSIO II.

Lex Evangelica vim habet justificandi, & in hoc differt a lege Mosaica.

Prob. 1. pars. Nam dicitur Rom. c. 1. *Non erubescere Evangelium: virtus enim Dei est in salutem omni credenti.* At si Evangelium virtus est in salutem, est etiam virtus in justificationem: salus enim non est, nisi justificatorum. Ita ratiocinatur S. Thomas hic q. 106. a. 2. in Sed contra. Item 1. Cor. c. 15. Apostolus sic ait: *Notum vobis facio Evangelium quod prædicavi vobis, . . . per quod & salvamini.* Salvantur

autem homines per Evangelium, quatenus per illud justificantur. Ergo, &c.

Prob. 2. pars. Lex enim Mosaica vim justificandi non habuit: dicitur enim Gal. c. 2. v. 12. *Si enim per legem esset justitia, ergo gratis Christus mortuus est.* Et v. 16. *Ex operibus legis non justificabitur omnis caro.* Et c. 3. *In lege nemo justificatur apud Deum.* Et Hebr. c. 7. *Reprobatio quidem sit præcedentis mandati, propter infirmitatem ejus & inutilitatem: nihil enim ad perfectum adduxit.* Infirmitas autem & inutilitas, propter quam lex Mosaica a Deo abrogata est & repudiata, in eo consistebat, juxta Apostolum, quod peccatores justificare non posset; & nomine perfectionis hic intelligit Apostolus veram justitiam, quæ reddit hominem Deo gratum & acceptum.

Igitur ex Apostolo lex Mosaica non habuit vim justificandi, sed solum potestatem habuit conferendi legalem quandam & ceremonialem justitiam, & tollendi legalem immunditiam, hoc est conferendi habilitatem, & tollendi inhabilitatem quandam legalem ad cultum Dei externum, juxta illud Hebr. c. 9. *Sanguis hircorum & taurorum, & cinis vitulae aspersus, inquinatos sanctificat ad emundationem carnis, hoc est, ad emundationem carnalem, quæ figura fuit emundationis spiritus, seu spiritualis, quam conferre potest lex nova, & quæ consistit in emundatione interna animæ, id est, in peccatorum remissione, facta per sanctificantem gratiam, animæ per Spiritum sanctum infusam.* Rectè igitur ait S. Augustinus lib. de spir. & litt. c. 7. loquens de dilectione legis Mosaicæ & Evangelicæ: *Ibi lex extrinsecus posita est, qua iniusti terrentur; hic intrinsecus data est, qua justificarentur.*

Prob. 2. utraque pars responsionis. Illa lex bene dicitur habere vim justificandi, in qua sunt Sacramenta, gratiam sanctificantem ex opere operato conferentia. Atqui in lege Evangelica sunt Sacramenta, qui ritè ea suscipientibus gratiam sanctificantem ex opere operato conferunt. Ergo, &c. Minor est de fide, & suo loco probabitur.

Prob. maj. Nam institutio Sacramentorum est pars legis illius, in qua sunt illa Sacramenta: lex enim non solum est præceptiva, aut prohibitiva, sed etiam aliter constitutiva. Ergo Sacramenta quæ sunt in aliqua lege, pertinent ad illam, ut quædam ejus instrumenta, & consequenter rectè censetur per illa operari, quidquid operantur; proindeque si produciunt gratiam, rectè censetur producere gratiam per illa, velut instrumenta sua, producendi gratiam vim habere, Ergo, &c.

Simile argumentum sumitur ex Sacrificio Missæ in hunc modum. Illa lex rectè dicitur habere vim justificandi, in qua sacrificium est, conferens ex opere operato gratias actuales, quibuscum, qui iniusti sunt, sese ad primam justificationem disponere possunt, & qui jam sunt iusti, possunt augere justitiam suam. Atqui in lege Evangelica est tale sacrificium, nempe Sacrificium Missæ, ut suo loco ostendetur. Ergo, &c. *Prob. maj.* Nam sacrificii institutio est ex parte lex illa, in qua est illud sacrificium. Ergo sacrificium, quod est in aliqua lege, ad illam, ut quoddam illius instrumentum morale pertinet, & consequenter rectè censetur lex sacrificium quod in ea est, velut per instrumentum suum morale operari quidquid sacrificium illud operatur, proindeque conferre gratiam, si sacrificium illud gratiam confert.

Jam verò quod lex Mosaica nullam vim justificandi habuerit, a contrario sic ostenditur. Lex illa nullam vim habuit justificandi, cujus sacramenta & sacrificia nullam vim habuerunt conferendi ex opere operato, sive gratias actuales, quibuscum homo se ipsum disponere potest ad justificationem, si impius est & iniustus, vel majorem justitiam consequi, si jam pius est & iustus; sive gratiam sanctificantem, qua homo formaliter iustus aut iustus efficitur. Atqui sacramenta & sacrificia legis Mosaicæ nullam vim habuerunt, &c. Unde ab Apostolo vocantur infirma & egena elementa. Ergo lex Mosaica nulla habuit vim justificandi.

Neque